

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Mreža za prostor
IPoP – Inštitut za politike prostora (koordinator mreže)
Tržaška c. 2
1000 Ljubljana

Plan B za Slovenijo
Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj (koordinatorica mreže)
Trubarjeva 50
1000 Ljubljana

Ljubljana, 21.10.2022

Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 48
1000 Ljubljana

Predlogi glede Zakona o podnebnih spremembah

V okviru javnega poziva Ministrstva za okolje in prostor¹ se v mrežah nevladnih organizacij Mreža za prostor in Plan B za Slovenijo skupaj in usklajeno odzivamo s predlogi glede novega Zakona o podnebnih spremembah. Veseli nas širok poziv k sodelovanju javnosti, za katerega upamo, da bo vzdrževan še naprej tekom sprejemanja Zakona. V nadaljevanju predstavljamo naše predloge za čim boljši Zakon o podnebnih spremembah.

1. Uvodoma želimo MOP spomniti na na predloge in zaključke, ki smo jih v okviru široke deležniške skupine pripravili na podlagi treh posvetov v sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan in so dostopni na [tej spletni strani](#). Posveti so obravnavali tako podnebno upravljanje, kot vsebino bodočega 'podnebnega zakona', zato so z vidika priprave tega zakona nadvse aktualni.

2. Kot primere dobrih podnebnih zakonov, ki lahko koristijo v procesu sprejemanja slovenskega zakona, bi želeli izpostaviti **britanski**,² **nemški** zvezni zakon³ in predlog **avstrijskega**, ki še ni sprejet, a predstavlja zelo dobro osnovo.

3. Postopek priprave zakona je izjemno pomemben z vidika **kakovosti** zakona ter njegove **sprejemljivosti** in **podpore širše javnosti**, kar vodi tudi v njegovo **učinkovito implementacijo**. Proces mora biti kakovosten in vključujoč, s širokim naborom možnih deležnikov, ne glede na nujnost

¹ <https://www.gov.si/novice/2022-09-21-vabilo-k-sodelovanju-v-procesu-priprave-novega-predloga-zakona-o-podnebnih-spremembah/>

² <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/27/contents>

³ https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_ksg/englisch_ksg.html (v angleškem jeziku)

Podnebna programa mrež Plan B za Slovenijo in Mreže za prostor sofinancirata Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor s sredstvi Sklada za podnebne spremembe. Za mnenja, predstavljena na tem dogodku, so izključno odgovorni avtorji dokumenta in ne odražajo nujno stališč Ministrstva za okolje in prostor ali Eko sklada j.s.

sprejema zakona. Gre za unikatno priložnost vzpostavitve kontinuiranega sodelovanja z deležniki in javnostjo in možnost vzpostavitve prilagojenih komunikacijskih kanalov za različne skupine - od mladih, do starejših, ekonomsko šibkejših, strokovnih skupin, nevladnih organizacij, šol in tako dalje. Predlagamo, da se izvede več javnih posvetov za različne deležniške, starostne in druge skupine, na katerih je proces prilagojen posamezni skupini. Na tak način se bo v širši javnosti začela dvigovati stopnja pozornosti na podnebne teme, ambicioznost, resnost in pomembnost ukrepanja.

4. Nadaljnje predloge zaradi preglednosti navajamo v alinejah. Zakon o podnebnih spremembah:

- naj vključuje in določa tako **blaženje** kot **prilagajanje** na podnebne spremembe in naj zajema **vse sektorje**;
- je **komplementaren** evropskim predpisom in upošteva **slovenske potrebe** in specifikke našega okolja tako na **državni**, kot na **lokalni** ravni;
- opredeli resnost podnebnih sprememb in **koncept podnebne pravičnosti** – nasloviti mora elemente neenakosti pri trajnostnem prehodu, vključno s **finančno podporo in** učinkovitim upoštevanjem **ranljivih skupin** ter **mladih**, ki morajo biti aktivno nagovorjeni;
- določa podnebne cilje, usklajene z **zahtevami znanosti**; določa krovne/dolgoročne (**2050** in kasneje) in kratkoročne/vmesne cilje (**2030, 2040**); določa sektorske in konkretne/specifične cilje, kot je npr. **odprava okolju in podnebnim ciljem škodljivih subvencij**;
- povezuje podnebno ukrepanje z **varstvom biodiverzitete** (podnebni ukrepi ne smejo slabšati **ekosistemskega in biodiverzitetnega** stanja v Sloveniji) in pri načrtovanju in izvedbi vključuje vse akterje s področja **varstva narave in zavarovanih območij**;
- določa izpolnjevanje ciljev z **večletnimi podnebnimi proračuni**;
- omogoča **zaostrovanje ciljev**, kadar se to izkaže za nujno;
- določa dovolj **jasne, nedvoumne in specifične** cilje, ki jim je moč slediti na način, da je vedno mogoče ugotoviti kje se nahajamo z doseganjem ciljev in ali so potrebne prilagoditve ukrepov;
- določa pot do ciljev preko **Dolgoročne podnebne strategije Slovenije** in **NEPN**, kot referenca pa naj služijo tudi **večletni ogljični proračuni** (npr. 5 letni) po sektorjih, ki so prilagodljivi znotraj posameznega sektorja;
- vzpostavlja **strokovno in finančno podporo samoupravnim lokalnim skupnostim** pri naslavljanju podnebnih sprememb in ukrepov, predvsem pri **prilagajanju** na podnebne spremembe;
- določa izdelavo **ocen tveganja in načrtovanje prilagajanja**, pri čemer kot zgled koristi britanski zakon; zakon prenaša zaveze iz poglavja 5.5. Dolgoročne podnebne strategije Slovenije;
- med ukrepe vključuje tudi: **emisijske standarde** za elektrarne in **referenčno ceno za ogljik** (po zgledu Švedske, ki jo uporablja za planiranje infrastrukturnih projektov), uporabno za “cost benefit” analize in kot podlago za CO2 dajatev;
- določa jasno **organizacijsko strukturo, lastništvo ukrepov** ali obveznosti posameznih sektorjev/institucij in **nadsektorsko telo** za vodenje izvajanja zakona (npr. na vladni ravni) in nadzor nad ‘lastniki’ ukrepov; ključnega pomena je upravljanje - kako se podnebni okvir pripravlja in spremlja njegovo izvajanje; pri tem se naj organizacijska struktura prilagodi stanju in možnostim v Sloveniji ter upošteva našo kulturo delovanja, da se lahko zastavijo učinkoviti procesi in tudi dolgoročne spremembe v kulturi delovanja;
- omogoča delovanje **znanstvenega posvetovalnega telesa** (podnebni svet) in določa njegove pristojnosti pri usmerjanju politike (opozarja na pomanjkljivosti, predlaga proračune, ovrednoti

- ukrepe); zagotavlja **finančna sredstva** za njegovo delovanje in za potrebne strokovne podlage - ne zgolj za sejnine, temveč tudi za vsebinsko in drugo delo;
- določa splošno **spremljanje izvajanja** podnebne politike in zakona;
  - upošteva Poročilo o okolju v Sloveniji iz leta 2022, ki kaže, da je stanje na področju podnebnih sprememb zaskrbljujoče. Predlagamo, da se za spremljanje izvajanja Zakona določi **nabor kazalcev**, ki so del Poročila, in omogočajo spremljanje blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam. Menimo, da je še posebej pomembno, da so kazalci povezani za okolje relevantnimi sektorji, kot so promet, energija, zdravje, kmetijstvo, gozdarstvo in s tematiko biodiverzitete in vključujejo t.i. **'ekološki odtis'**, ki je upoštevan pri podnebnem upravljanju in ukrepanju in je vključen tudi v Poročilu;
  - vzpostavlja **podlago za vključevanje javnosti v odločanje** – spodbuja participacijo (ljudske skupščine, državljanska znanost); vzpostavlja **novе mehanizme** za sodelovanje javnosti; climate-dialog med deležniki, ki morajo ukrepati, vzpostavitev pogovorov dodatnih, novih ukrepov; razmišljati, kako s podnebno vsebino nagovarjati prebivalce, da se čutijo naslovljene, vključene;
  - določa **redno poročanje**:
    - sektorjev,
    - poročanje o financiranju in učinkih ukrepov,
    - nefinančno poročanje za gospodarstvo,
    - o ukrepih, ki so bili sprejeti, če se ne dosežajo podnebni cilji;
  - določa sprejem **strateških in akcijskih programov in načrtov**, kot so:
    - podnebna strategija,
    - podnebni izvedbeni načrti,
    - načrti obveznosti za občine, regije, za celostno načrtovanje ter prilagajanje in blaženje,
    - pregled razmerja do drugih obveznosti načrtovanja;
  - ureja **celovito financiranje podnebnih ukrepov**;
  - vzpostavlja **presoje vplivov na podnebje**, tudi na podlagi sektorskih ciljev:
    - **načrtov** in **strateških dokumentov** (v okviru CPVO),
    - **predpisov** – t.i. podnebni test ali presoja vplivov predloga predpisa na podnebje,
    - **projektov** (v okviru PVO),
    - **revizija skladnosti** obstoječih zavezujočih in strateških aktov s podnebnimi cilji;
  - vzpostavlja **učinkovito pravno varstvo** v primeru **neizpolnjevanja zakona, neizvajanja ukrepov in nedoseganja ciljev** preko določitve **jasnih pravic in dolžnosti**;
  - določa **posledice** neizvajanja oziroma nedoseganja določenih ciljev;
  - ureja lastno **razmerje do drugih zakonov**, kot so ZVO-2, ZON, GZ, itd.

Za Plan B za Slovenijo in Mrežo za prostor pripravila:
Senka Šifkovič in Aljoša Petek

Plan B za Slovenijo
Nisa Dedić Sočan, Umanotera

Mreža za prostor
Marko Peterlin

